

PCO Erfgoedvereniging Heemschut  
T.a.v. ir. Jan Astrego  
Javastraat 26  
7512 ZJ ENSCHEDE

DATUM  
3 juli 2023

ONS KENMERK  
2300056850

BEHANDELD DOOR  
E. Hannink

UW BRIEF VAN  
---

UW KENMERK  
---

DOORKIESNUMMER  
06 – 34 50 73 76

ONDERWERP

Aanvraag gemeentelijk monument Boddenkampstraat 33-35 te Enschede

Beste heer Astrego,

In onze vorige brief over de Boddenkampstraat 33-35 hebben we geschreven dat de monumentencommissie het rapport "paspoort karakteristiek" gaat beoordelen. U heeft een kopie van dit rapport ontvangen. In deze brief leest u de beoordeling van de monumentencommissie. We leggen ook de volgende stappen uit. Wilt u de overige initiatiefnemers op de hoogte stellen van deze brief?

#### **Uitkomst vergadering monumentencommissie**

Op 21 februari heeft de monumentencommissie het rapport van het Monumenten Adviesbureau (MAB) beoordeeld en stelt voor het pand aan de Boddenkampstraat 33-35 aan te wijzen als gemeentelijk monument. Wel moest het hierboven genoemde rapport aangepast worden naar een zogeheten "redengevende omschrijving". MAB heeft deze redengevende omschrijving onlangs opgesteld en deze is ter beoordeling voorgelegd aan de monumentencommissie. Een kopie van deze redengevende omschrijving is bij deze brief gevoegd.

#### **Het vervolg**

Op 13 juni heeft de monumentencommissie de redengevende omschrijving beoordeeld en akkoord bevonden. Aan de hand van het advies van de monumentencommissie neemt het college zijn besluit over het aanwijzen van het gebouw als gemeentelijk monument. In onze volgende brief vertellen we u over het genomen besluit van het college.



DATUM  
3 juli 2023

ONS KENMERK  
2300056850

PAGINA  
2

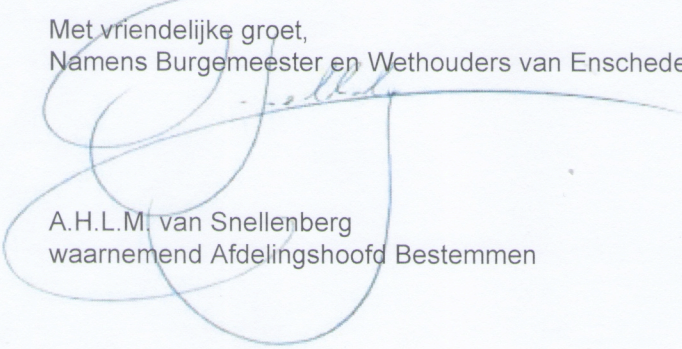
### **Reactie**

Mogelijk wilt u een reactie geven op de redengevende omschrijving. U kunt uw reactie tot 10 juli aan ons toesturen in verband met de besluitvorming voor het zomerreces van het college. Wij zullen uw reactie meenemen in de afweging tot het nemen van een definitief besluit. Een reactie kunt u sturen aan het College van de gemeente Enschede, via Postbus 20, 7500 AA Enschede of via het [monumentenloket@enschede.nl](mailto:monumentenloket@enschede.nl).

### **Meer informatie**

Heeft u vragen over deze brief? Dan kunt u ons mailen op [monumentenloket@enschede.nl](mailto:monumentenloket@enschede.nl) of bellen met het telefoonnummer dat bovenaan de brief staat.

Met vriendelijke groet,  
Namens Burgemeester en Wethouders van Enschede



A.H.L.M. van Snellenberg  
waarnemend Afdelingshoofd Bestemmen



**Boddenkampstraat 33-35, 7514 AX Enschede. Redengevende omschrijving 30-03-2023.**

**Inleiding.**

Het pand is in 1922-1923 gebouwd als conciërgewoning annex schaftlokaal in samenhang met de in dezelfde periode ontwikkelde Ambachtsschool naar ontwerp van Arend G. Beltman (1869-1934). De school is opgericht in opdracht van de Hogere Textielschool en bood ambachtsopleidingen voor leerlingen in Enschede en omstreken. Behalve een conciërgewoning wordt er ook een rijwielenloods gebouwd bij de school.

Het ontwerp voor de conciërgewoning in nieuw historiserende stijl sluit geheel aan bij dat van de school en is eveneens van de hand van Beltman. Tijdens de Tweede Wereldoorlog is de school deels verwoest. Tijdens het herstel omstreeks 1950 wordt besloten om de kenmerkende mansardekap van de school niet terug te brengen, en is de school voorzien van een schilddak. De uit de bouwtijd daterende rijwielenloods wordt bovendien vervangen door een gymnastieklokaal. De ambachtsschool wordt in deze periode Stedelijk Lyceum, en vanaf 1992 scholengemeenschap De Marken/Schuttersveld. In 2016 is de school verkocht aan een ontwikkelaar die er appartementen in realiseerde. De onderhavige voormalige conciërgewoning, die wel nog steeds zijn markante mansardekap heeft, wordt verbouwd tot twee woningen.

Architect Arend Gerrit Beltman was de zoon van de Enschedese architect Gerrit Beltman. Deze richtte in 1871 een architectenbureau op en maakte in korte tijd naam als ontwerper van fabrieksgebouwen en (fabrikanten)villa's, met name voor textielabrikanten. Zoon Arend G. Beltman neemt vanaf 1906 de dagelijkse gang van zaken binnen het bedrijf over (vanaf 1911 als eigenaar) en is vooral bekend geworden met het bouwen van fabrieksgebouwen met betonskeletbouw (onder andere voor Philips in Eindhoven).

**Bronnen:**

Beltmanarchitecten.nl

Het Oversticht, *Cultuurhistorische waardenstelling Ambachtsschool Boddenkampsingel 80 Enschede*, 2011.

Bouwtekeningen, Stadsarchief Enschede.

**Omschrijving.**

Boddenkampstraat 33-35 is een vrijstaand pand uit 1921-1922, gebouwd als conciërgewoning annex schaftlokaal in samenhang met de in dezelfde periode ontwikkelde Ambachtsschool. Het gebouw is evenals de naast gelegen school ontworpen in de nieuw historiserende stijl en staat aan de noordoostflank van het door de voormalige Ambachtsschool gevulde bouwblok tussen Boddenkampsingel, Van der Capellenstraat, Boddenkampstraat. Het pand sluit nagenoeg aan op de oostelijke kopgevel van de school.

Het gebouw heeft een L-vormige plattegrond, waarbij het rechter deel van de achtergevel licht naar voren springt. Er is één bouwlaag aanwezig, voorzien van een zolderverdieping onder een L-vormig mansardedak met licht inzwenkende schilden. Het dak is gedekt met gesmoorde verbeterde Hollandse pannen en heeft een overstek met eenvoudige houten goten. Op het voorschild staan drie dakkapellen met lessenaarsdaken die in hoofdvorm nog oorspronkelijk zijn. De enkelruits ramen zijn vernieuwd. De oorspronkelijke dakkapelramen bezaten een 4-ruits verdeling.

In het noordelijke dakschild zijn twee smallere dakkapellen met lessenaarsdaken geplaatst. Ook hier zijn de oorspronkelijke ramen verdwenen. De kapellen flankeerden aanvankelijk een zware, uit de





gevel oprijzende gemetselde schoorsteen met decoratieve bekroning. Deze is geheel verdwenen. Het achterste dakvlak heeft links een kleine dakkapel met oorspronkelijke contour en vernieuwde detaillering. In het risalerende deel van de kap rechts bevindt zich een gemetseld dakhuis met lessenaarskap en een volledig vernieuwd raam. Overigens zijn recentelijk in de dakschilden diverse moderne dakramen aangebracht.

De gevels zijn gemetseld in een rode machinale baksteen (Waalformaat) in Vlaams verband en hebben een plint met trasraam en rollaag. De voor- en de zijgevels worden geleed door een vlakke gemetselde lisenen met kunststenen kapiteeltjes, die aansluiten op een omlopende kunststenen lijst en een uitspringend gemetseld fries met rollaag.

De voorgevel is zo in vijf traveeën verdeeld, afwijkend van de bouwtekening, die zes traveeën toont. Het linker deel van de voorgevel is dan ook opnieuw ingedeeld, waarbij geschoven is met de lisenen. De invullingen van de traveeën zijn recentelijk volledig vernieuwd (kozijnen en ramen) en voorzien van roedenverdelingen die afwijken van de originele situatie. De nu toegepaste roedenverdeling met de te hoog geplaatste "wisseldorpel" matcht niet met het nieuw-historiserende ontwerp, dat zich liet inspireren op de 18de-eeuwse barokarchitectuur. In de oorspronkelijke toestand bezat alleen de tweede travee van rechts een ingang, thans bezit ook de tweede van links een entree.

De gevelindeling van de noordelijke zijgevel is gewijzigd door het toevoegen van een gevelopening in de oorspronkelijk blinde middentravee (de plek van een vroegere stookplaats). Ook hier zijn recentelijk nieuwe kozijnen geplaatst met een afwijkende maatvoering en roedenverdeling.

De zuidelijke zijgevel heeft de oorspronkelijke indeling behouden met vijf smalle vensters. Ook deze zijn echter recentelijk door nieuwe kozijnen en ramen met een afwijkende roedenverdeling vervangen.

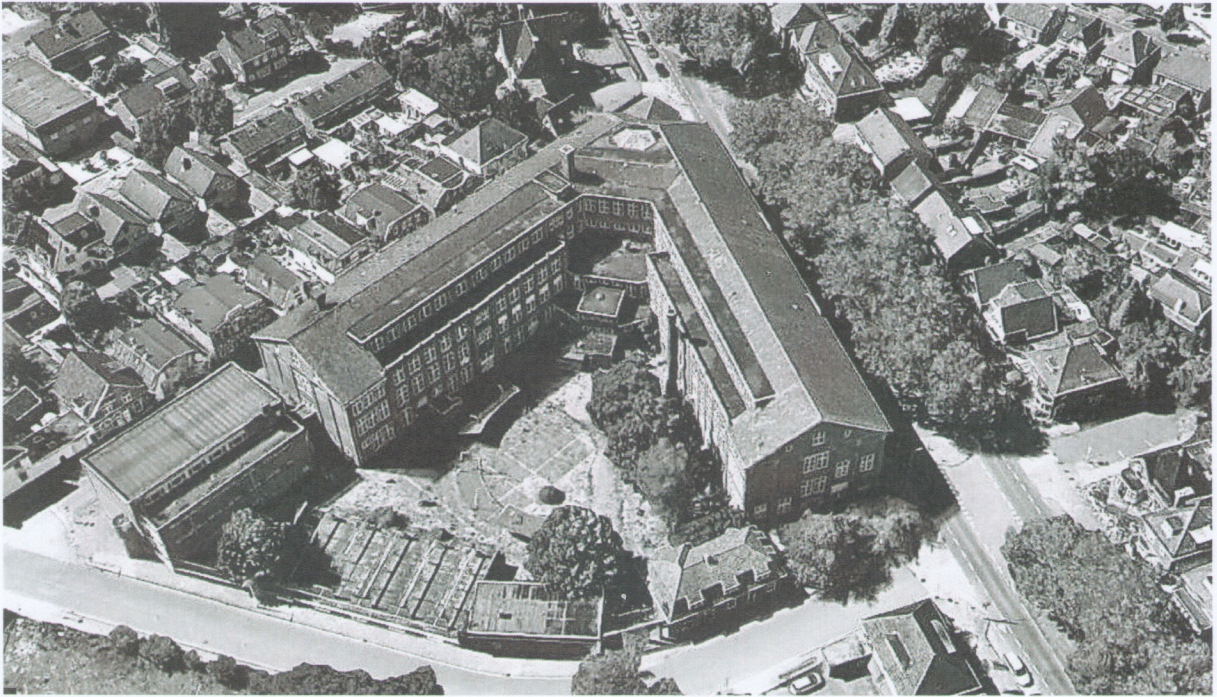
De gevelindeling van de achtergevel is ingrijpend gewijzigd. Oorspronkelijke gevelopeningen zijn dichtgezet en nieuwe zijn bijgemaakt. Uitgaande van de bouwtekening zit alleen de ingang links naast de risaliet nog op de oude plek. Het rechter deel bevatte twee vensters in het midden, thans zijn hier vier openingen. Kozijnen, ramen en deuren zijn vernieuwd in een niet goed passende detaillering.

Het inwendige van het gebouw is gewijzigd. Het interieur is deels opnieuw ingedeeld.



Locatie aanduiding.





Luchtfoto ca. 1960, met rechts onder de conciërgewoning.



Voorgevel (oost) en rechter zijgevel (noord) in februari 2023.





Voorgevel (oost) en linker zijgevel (zuid) in februari 2023.

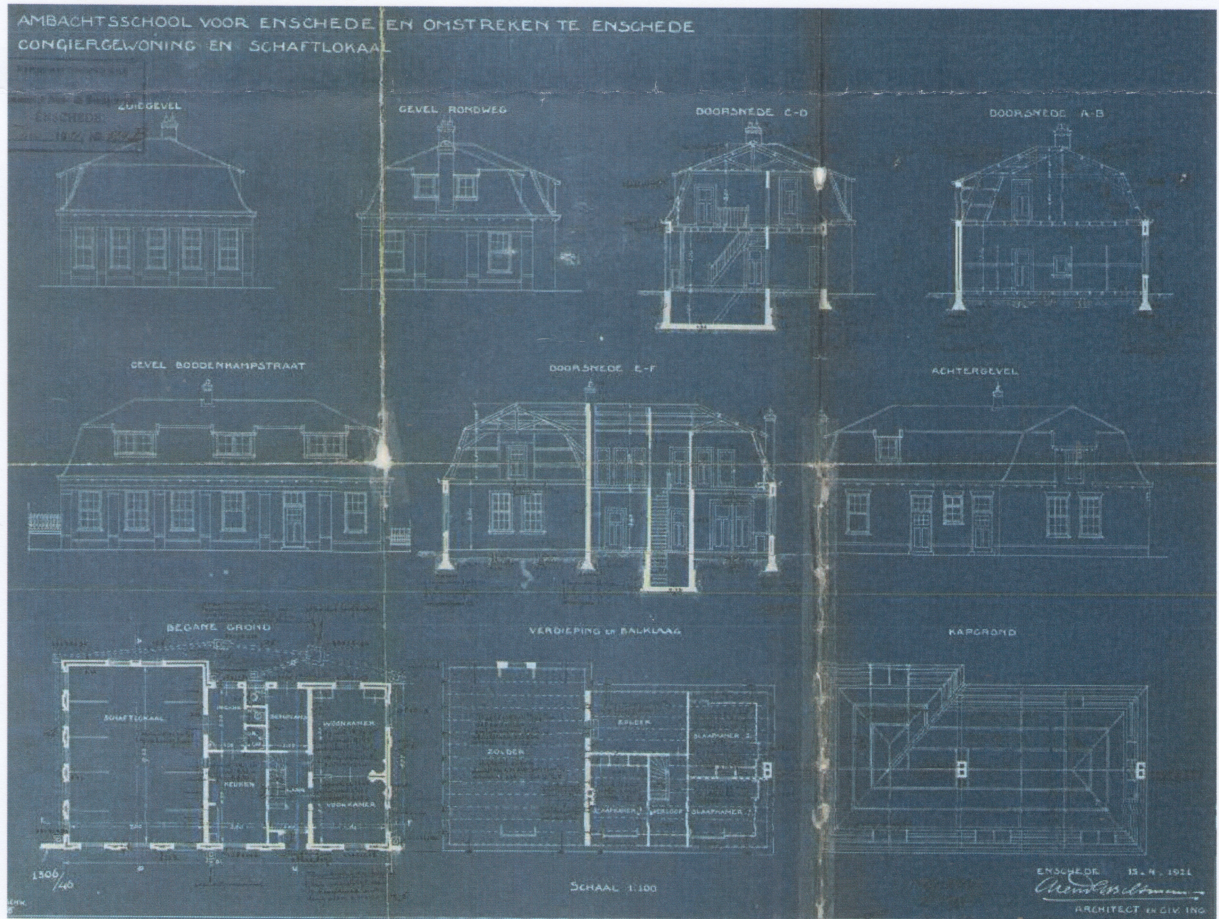


Achtergevel (west) in februari 2023.





Linker zijgevel (zuid) in februari 2023.



Bouwtekening van de conciërgewoning, 1921.



**Waardering.**

Het belang van dit object is gelegen in:

**Architectuurhistorische waarden:**

- het karakteristieke en in hoofdvorm op punten nog herkenbare ontwerp van de bekende architect A.G. Beltman in nieuw-historiserende trant.
- het aan de hoofdopzet en typologie (conciërgewoning) op punten nog afleesbare oorspronkelijke concept en gebruik.
- de herkenbaar bewaard gebleven eenlaags hoofdopzet en de kapvorm. De markante mansardekap van de conciërgewoning herinnert nog aan de oorspronkelijke kapvorm van de naastgelegen school (vm. Ambachtsschool, gemeentelijk monument). Als onderdeel van het complex in het werk van A.J. Beltman heeft het object dan ook een hoge waarde.

**Cultuurhistorische waarden:**

- de bijzonder oorspronkelijke functie van conciërgewoning met schaftlokaal bij de naastgelegen Ambachtsschool.
- de herinnering aan de ontwikkeling van het bijzonder onderwijs in de eerste helft van de 20<sup>ste</sup> eeuw in Enschede.

**Stedenbouwkundige waarden:**

- de ruimtelijke samenhang met de imposante ambachtsschool en de aansluitende historische terreinafscheiding aan de voorzijde van de school. Het geheel vormt een waardevol en binnen de Enschedese context vrij zeldzaam ensemble.

**Overige waarden:**

- n.v.t.

**Specifiek behoudenswaardig zijn:**

- de karakteristieke hoofd- en dakvorm (met dakkapellen) van de bouwmassa
- de materialisering van de gevels (met uitzondering van de gevelopeningen en andere ingrepen die zijn uitgevoerd in 2023).

5 april 2023